

การจัดการสิ่งแวดล้อมแบบองค์รวม

เทศบาลตำบลเมืองแกลง จังหวัดระยอง

แม่น้ำประแสร์เป็นแม่น้ำสายสำคัญของจังหวัดระยอง เป็นแหล่งประกอบอาชีพ เส้นทางคมนาคมและเป็นแหล่งน้ำอุปโภคบริโภคที่สำคัญ ต่อมาการขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้ชุมชนมีการขยายตัวขึ้น เกิดเป็นชุมชนเมือง เกิดโรงงานอุตสาหกรรมและกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่นๆ ตามลำนน้ำประแสร์ ทั้งนี้การเติบโตทางเศรษฐกิจและชุมชนดังกล่าวเป็นไปโดยขาดการตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและใช้แม่น้ำประแสร์เป็นที่ระบายของเสีย ส่งผลให้แม่น้ำตกอยู่ในสภาพภาวะวิกฤต สัตว์น้ำหลายชนิดสูญพันธุ์และก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการประมงชายฝั่ง

การตรวจวัดคุณภาพน้ำในแม่น้ำประแสร์ โดยกรมเจ้าท่า ในรายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย พ.ศ. 2544 พบว่าคุณภาพน้ำอยู่ในจุดวิกฤต โดยเฉพาะในบริเวณเทศบาลตำบลแกลง ซึ่งเป็นที่ตั้งของชุมชน ตลาด บ้านเรือน และจะมีปัญหามากในช่วงหน้าแล้งประมาณเดือนมีนาคม-เมษายน สภาพดังกล่าวทำให้เทศบาลตระหนักถึงความสำคัญและแนวโน้มในอนาคต

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ : แกลง
จังหวัด : ระยอง

ประชากร: 18,847 คน

พื้นที่: 14.50 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
เทศบาลตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

เทศบาลตำบลเมืองแกลงจึงจัดโครงการ “การจัดการสิ่งแวดล้อมแบบองค์รวม” เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนและกลุ่มองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแม่น้ำประแสร์ ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับเทศบาลในการดำเนินกิจกรรมหลายๆ กิจกรรมไปพร้อมกัน ซึ่งจะเป็นการฟื้นฟูแม่น้ำประแสร์ให้กลับมาดีขึ้นดังเดิม

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. จัดตั้งกลุ่มคนรักคลองเพื่อทำหน้าที่ดูแลรักษาแม่น้ำประแสร์
2. จัดอบรมเรื่องการตรวจวัดคุณภาพน้ำให้กลุ่มคนรักคลอง
3. กลุ่มคนรักคลองร่วมกับกลุ่มนักสืบสายน้ำออกตรวจวัดคุณภาพน้ำในแม่น้ำประแสร์ 3 เดือน ต่อการออกตรวจ 1 ครั้ง
4. ร้านอาหารที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำประแสร์มีการติดตั้งบ่อดักไขมันก่อนที่จะทิ้งน้ำเสียลงในแม่น้ำประแสร์
5. ส่งเสริมให้เกิดกลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์น้ำริมชายฝั่ง เช่น กุ้ง หอยและปลา เพื่อให้กลุ่มอาชีพเหล่านี้เป็นตัวแทนของเทศบาลในการดูแลรักษาแม่น้ำมิให้โรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำสามารถทิ้งน้ำเสียลงในแม่น้ำ เนื่องจากการปล่อยน้ำเสียลงในแม่น้ำของโรงงานจะส่งผลกระทบต่อเฉพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของกลุ่มอาชีพเหล่านี้
6. เยาวชนและประชาชนทั่วไปมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และหวงแหนแม่น้ำประแสร์
7. แม่น้ำประแสร์มีสภาพโดยทั่วไปและค่ามาตรฐานของน้ำดีขึ้น

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน	1. ค่าใช้จ่ายในการจัดการอบรมกลุ่มคนรักคลอง จำนวน 10,000 บาท งบประมาณของเทศบาล 2. เงินสนับสนุนในการซื้อพันธุ์สัตว์น้ำ จำนวน 100,000 บาท งบประมาณจากสำนักงานประมงจังหวัดระยอง 3. เงินสนับสนุนในการฟื้นฟูแม่น้ำ จำนวน 30,000 บาท งบประมาณของหน่วยงานภาครัฐ 4. เงินสนับสนุนในการฟื้นฟูแม่น้ำ จำนวน 20,000 บาท งบประมาณของบริษัท เนชั่นแนล สตาร์ช แอนด์ เคมีเคิล ประเทศไทย จำกัด 5. เงินสนับสนุนในการฟื้นฟูแม่น้ำ จำนวน 20,000 บาท งบประมาณของบริษัท เอพินาอุตสาหกรรม จำกัด
อุปกรณ์/เครื่องมือ	1. เครื่องตรวจคุณภาพน้ำ 5 ชุด 2. เรือ 1 ลำ 3. รถแบคโฮขุดลอกคลอง 1 คัน
บุคลากร	1. วิทยากรอบรมกลุ่มคนรักคลอง จำนวน 2 คน 1 วัน 2. สมาชิกจากกลุ่มนักสืบสายน้ำ 60 คน และสมาชิกจากกลุ่มคนรักคลอง 18 คน ออกสำรวจและตรวจสอบคุณภาพน้ำในแม่น้ำประแสร์ รวมทั้งสิ้น จำนวน 78 คน 1 วัน/3 เดือน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
มกราคม 2546	ผู้บริหารเทศบาลพบปัญหาความเสื่อมโทรมของแม่น้ำประแสร์ เนื่องจากได้รับการร้องเรียนจากประชาชนเป็นจำนวนมาก	ผู้บริหารเทศบาล
	ผู้บริหารริเริ่มโครงการจัดการสิ่งแวดล้อมแบบองค์รวม โดยมอบหมายให้กองสาธารณสุขฯ เป็นผู้ดำเนินโครงการ	ผู้บริหารเทศบาล
กุมภาพันธ์ 2546	รักษาการผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เขียนโครงการนำเสนอต่อผู้บริหารเทศบาล	รักษาการผู้อำนวยการกองสาธารณสุข
มีนาคม 2546	ขออนุมัติโครงการจากสภาเทศบาล โดยสภาเทศบาลให้การอนุมัติโครงการ	ผู้บริหารเทศบาล
เมษายน 2546	จัดทำแผนปฏิบัติการอนุรักษ์แม่น้ำประแสร์ พร้อมทั้งประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขฯ ถึงแนวทางการปฏิบัติงานอนุรักษ์แม่น้ำประแสร์	ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขฯ
	จัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน	เจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขฯ
	• ประสานเครือข่าย/แนวร่วมขอการสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงานจากองค์กรและหน่วยงานต่างๆ • ประสานเครือข่าย/แนวร่วม เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากบริษัทเอกชน	เจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขฯ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
	จัดกิจกรรมล่องเรือ เพื่อตรวจสอบสภาพความเสื่อมโทรม พร้อมทั้งตรวจวัดคุณภาพน้ำของแม่น้ำประแสร์ โดยเชิญผู้บริหารเทศบาล ประชาชนทั่วไป หน่วยงานและองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วม เช่น สำนักงานประมง สาธารณสุขอำเภอ สาธารณสุขจังหวัด กลุ่มนักสืบสายน้ำ ตัวแทนผู้ประกอบการร้านอาหาร ผู้บริหารโรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้งสื่อมวลชนในพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ โดยทุกฝ่ายได้รับทราบความรุนแรงของปัญหาที่เกิดขึ้น	เทศบาลตำบลและเจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขฯ
	• ประสานเครือข่าย/แนวร่วมกลุ่มร้านอาหารในการติดตั้งบอดักไขมัน ตามแบบที่ทางเทศบาลวางไว้ • ประสานเครือข่าย/แนวร่วมสาธารณสุขอำเภอ สาธารณสุขจังหวัดและกลุ่มนักสืบสายน้ำ เพื่อเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ • จัดตั้งกลุ่มคนรักคลอง มีจำนวนสมาชิกประมาณ 18-20 คน ทำหน้าที่ตรวจตราและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ	เจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขฯ/เทศบาล
พฤษภาคม 2546	ประสานงานขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณเพิ่มเติมจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง	เจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขฯ/เทศบาล
มิถุนายน 2546	• กลุ่มร้านอาหารมีการจัดทำและติดตั้งบอดักไขมันจำนวน 30 ร้าน • กลุ่มนักสืบสายน้ำออกตรวจวัดคุณภาพน้ำทุก 3 เดือน • จัดอบรมการฟื้นฟูแม่น้ำประแสร์และการตรวจวัดคุณภาพน้ำให้แก่กลุ่มคนรักคลอง	ผู้ประกอบการร้านอาหาร/กลุ่มนักสืบสายน้ำ/เทศบาล/ศูนย์ประมงชายฝั่ง
กันยายน 2546	กลุ่มคนรักคลองร่วมกับกลุ่มนักสืบสายน้ำออกตรวจวัดคุณภาพน้ำทุก 3 เดือน แบ่งเป็น 6 กลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วย สมาชิกจากกลุ่มนักสืบสายน้ำ 10 คน และสมาชิกจากกลุ่มคนรักคลอง 3 คน โดย • กลุ่มนักสืบสายน้ำทำหน้าที่ตรวจวัดคุณภาพน้ำทางเคมี • กลุ่มคนรักคลองทำหน้าที่ตรวจวัดคุณภาพน้ำทางชีวภาพ	กลุ่มคนรักคลอง/กลุ่มนักสืบสายน้ำ
	ส่งเสริมให้เกิดกลุ่มอาชีพประมงชายฝั่ง เช่น กุ้ง หอยและปลา เพื่อทำหน้าที่ตรวจตราดูแลโรงงานอุตสาหกรรมมิให้มีการปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำ เนื่องจากกลุ่มอาชีพเหล่านี้จะได้รับผลกระทบจากการที่โรงงานอุตสาหกรรมปล่อยน้ำเสียลงในแม่น้ำ	เทศบาล
	สรุปและประเมินผลโครงการ	เทศบาล

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร

-- บทบาทความร่วมมือ --

สำนักงานประมง
จังหวัดระยอง

สนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อพันธุ์ปลา เพื่อปล่อยลงสู่แม่น้ำประแสร์

-- หน่วยงาน/องค์กร

-- บทบาทความร่วมมือ --

โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย/โรงเรียนวัดพลางช้างเผือก/โรงเรียนสาร์นารธรรมมาราม/โรงเรียนวัดโพธิ์ทองพุทธาราม	สนับสนุนการดำเนินงานของโครงการในการสร้างจิตสำนึกให้กับเด็กและเยาวชน รวมทั้งส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมกลุ่มนักเรียน
วัดหนองตะเกรา/วัดหนองจระเข้/ชุมชนแหลมมาย /ชุมชนหนองแขวน /ชุมชนดอนมะอก/ชุมชนชะง่างเผือก/ชุมชนโพธิ์ทอง	สนับสนุนการดำเนินงานของโครงการในการร่วมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์แม่น้ำให้กับเยาวชนและประชาชนทั่วไป สนับสนุนการดำเนินงานของโครงการในการให้ความร่วมมืออนุรักษ์แม่น้ำ
ผู้ประกอบการร้านอาหารริมแม่น้ำ	สนับสนุนการดำเนินงานของโครงการโดยการติดตั้งบ่อดักไขมันก่อนที่จะมีการปล่อยน้ำทิ้งลงในแม่น้ำ
บริษัท เนชั่นเนล สตาร์ช แอนด์ เคมีเคิล ประเทศไทย จำกัด	สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานของโครงการ 20,000 บาท
บริษัท เอลฟินา อุตสาหกรรม จำกัด	สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานของโครงการ 20,000 บาท

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. สภาพน้ำในแม่น้ำประแสร์อยู่ในภาวะวิกฤต เนื่องจากน้ำเน่าเสียอย่างรุนแรง เพราะชุมชนและโรงงานอุตสาหกรรมต่างปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำประแสร์ ประกอบกับทางเทศบาลขาดระบบการจัดการและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลกระทบต่อประชาชนที่ใช้แม่น้ำประแสร์ในด้านต่างๆ ทั้งอุปโภค บริโภคและการประกอบอาชีพริมฝั่งแม่น้ำ รวมถึงประชาชน กลุ่มองค์กรต่างๆ และชุมชนก็ไม่ให้ความสำคัญและตระหนักถึงปัญหาความเสื่อมโทรมที่เกิดขึ้นกับแม่น้ำประแสร์

หลังการดำเนินการ

1. สภาพน้ำในแม่น้ำประแสร์ดีขึ้น ซึ่งวัดได้จาก
 - กลุ่มประมงชายฝั่งที่ต้องพึ่งพาแม่น้ำในการประกอบอาชีพ เช่น การเลี้ยงกุ้ง หอยและปลา มีผลผลิตที่เพิ่มขึ้นจากในอดีตที่ยังไม่มีการแก้ไขปัญหา
 - ในช่วงภาวะภัยแล้งคุณภาพน้ำในแม่น้ำประแสร์มีความเสื่อมโทรมถึงขั้นวิกฤต โดยมีค่า DO เกือบเป็น 0 ค่า BOD ประมาณ 2.4 มิลลิกรัม/ลิตร และค่ารวมแบคทีเรียชนิดโคลิฟอร์มสูงถึง 770,000 MPN / 100 มิลลิลิตร หลังจากดำเนินโครงการจัดการสิ่งแวดล้อมแบบองค์รวม คุณภาพน้ำในแม่น้ำประแสร์ดีขึ้น โดยสามารถวัดค่า BOD ได้มากกว่า 4 มิลลิกรัม/ลิตร และค่ารวมแบคทีเรียชนิดโคลิฟอร์ม สูงกว่า 20,000 MPN / 100 มิลลิลิตร ซึ่งแหล่งน้ำคุณภาพจะมีค่ามาตรฐาน โดยวัดได้จากค่ารวมแบคทีเรียชนิดโคลิฟอร์มสูงกว่า 19,000 MPN/100 ลิตร

2. โรงงานอุตสาหกรรม ร้านอาหาร บ้านและชุมชนที่เคยปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำ ถูกการกดดันจากมาตรการทางกฎหมายและมาตรการทางสังคมทำให้กลุ่มเหล่านี้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากผู้ทำลายมาเป็นผู้ดูแลลำน้ำมากขึ้น เช่น
 - เกิดกลุ่มคนรักคลอง ทำหน้าที่เฝ้าระวังและตรวจสอบคุณภาพน้ำ
 - กลุ่มร้านอาหาร จำนวน 30 ร้าน มีการติดตั้งบ่อดักไขมันก่อนที่จะปล่อยน้ำเสียลงในแม่น้ำ จากจำนวนร้านค้าทั้งหมด 70 ร้าน
 - โรงงานอุตสาหกรรม ให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการอนุรักษ์แม่น้ำในพื้นที่เขตเทศบาล
3. ประชาชนเกิดความสำนึกในการอนุรักษ์แม่น้ำ รวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนมากขึ้น

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. เกิดกระแสโจมตีจากบางกลุ่มการเมืองว่าการดำเนินโครงการนี้เป็นการผลักภาระมาให้ประชาชน ทั้งๆ ที่หน้าที่การดูแลรักษาแม่น้ำเป็นหน้าที่ของทางเทศบาลมิใช่ประชาชน	1. ผู้บริหารต้องทำความเข้าใจและอธิบายให้ประชาชนเข้าใจว่าหน้าที่ในการดูแลรักษาแม่น้ำเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน
2. การใช้มาตรการทางกฎหมายลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างรุนแรง ก่อให้เกิดการต่อต้านการดำเนินโครงการจากกลุ่มคนเหล่านั้น	2. ปรับเปลี่ยนมาใช้วิธีการทางกฎหมายควบคู่ไปกับวิธีการประนีประนอม เพื่อดึงให้องค์กรที่กระทำผิดเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโครงการ รวมถึงการผลักดันให้เกิดกลุ่มอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำริมชายฝั่ง เพื่อทำหน้าที่ดูแลรักษาแม่น้ำประแสร์มิให้ถูกทำลายจากกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรม

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการดำเนินโครงการ
2. ความมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่เห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและให้การสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการ
3. กระแสสังคมที่ให้ความสำคัญกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะในจังหวัดระยองที่มีมากเป็นพิเศษ เพราะเป็นเขตอุตสาหกรรมหนักและต่างได้รับผลกระทบจากการปล่อยน้ำเสียของโรงงานอุตสาหกรรม จนเกิดการต่อต้านโรงงานอุตสาหกรรมในเขตมาบตาพุด

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

ความยั่งยืนของโครงการคือการสร้างเครือข่ายและสร้างสำนึกสาธารณะให้กับประชาชนและกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการกับโครงการ โดยมีบทบาทอย่างชัดเจนในการอนุรักษ์แม่น้ำประแสร์ ในส่วนงบประมาณในการดำเนินงานเทศบาลได้ขอการสนับสนุนจากเครือข่ายองค์กรต่างๆ รวมถึงการสนับสนุนจากประชาชนในพื้นที่ เช่น เครื่องตรวจสภาพน้ำของชุมชน เป็นต้น

บทเรียนที่ได้รับ

การบริหารราชการแบบสั่งการเหมือนเช่นในอดีตที่ไม่มีที่ยืดหยุ่นใช้ไม่ได้ผลกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ต้องหาวิธีการที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการดำเนินงานของโครงการ รวมถึงการสร้างเครือข่ายกับองค์กรต่างๆ เพราะจะทำให้เกิดพลังในการดำเนินการ

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะนำวิธีใหม่นี้ไปปฏิบัติควรต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรต่างๆ กับเทศบาลในการดำเนินงานของโครงการ ความมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร และต้องมีความเอาใจจริงเอาใจกับการดำเนินโครงการ รวมทั้งผู้บริหารที่ต้องมีเทคนิคในการบริหารจัดการ ที่ต้องมีความประณีตระมัดระวังควบคู่ไปกับการใช้มาตรการทางสังคมและกฎหมายในการควบคุมดูแลรักษาแม่น้ำประแสร์

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายสมชาย จริยเจริญ
ตำแหน่ง : นายกเทศมนตรี
หน่วยงาน : เทศบาลตำบลเมืองแกลง
ที่อยู่ : 68/1 ตำบลเทศบาล 2 อำเภอเมืองแกลง จังหวัดระยอง
โทรศัพท์ : (038) 675-222 , (038) 671-209

ชื่อ-นามสกุล : นางสาวกนกวรรณ เบญจาทิกุล
ตำแหน่ง : รักษาการหัวหน้ากองสาธารณสุข
หน่วยงาน : เทศบาลตำบลเมืองแกลง
ที่อยู่ : 68/1 ตำบลเทศบาล 2 อำเภอเมืองแกลง จังหวัดระยอง
โทรศัพท์ : (038) 675-222 ต่อ 1112 , (038) 674-775

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2546

ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เทศบาลตำบล
สถานที่ตั้ง	68/1 ตำบลเทศบาล 2 อำเภอเมืองแกลง จังหวัดระยอง 21110
ขนาดพื้นที่	14.50 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	66,478,994.53 บาท (ปีงบประมาณ 2546) 12.47% เงินเดือนและค่าจ้างประจำ
งบประมาณรายได้	74,939,912.47 บาท (ปีงบประมาณ 2546) 11.07% จัดเก็บเอง 14.75% รัฐจัดเก็บเพิ่มแล้วจัดสรรให้ 27.65% รัฐจัดเก็บให้ 22.10% อุดหนุน
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	215 คน 50 คน พนักงานท้องถิ่น 29 คน ลูกจ้างประจำ 136 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	18,847 คน
จำนวนครัวเรือน	7,761 ครัวเรือน
ประชากรแฝง	2,000 คน
รายได้เฉลี่ยประชากร	20,000 บาท
ลักษณะของเมืองและวิถีชีวิตประชาคม	เทศบาลตำบลเมืองแกลงมีสภาพภูมิประเทศทั่วไปค่อนข้างเป็นที่ราบมีเนินลูกฟูกอยู่ทางทิศตะวันตกทอดยาวไปทางทิศตะวันออก มีแม่น้ำประแสร์ไหลผ่านพื้นที่ราบฝั่งตะวันออกของแม่น้ำส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ส่วนทางทิศตะวันตกจะเป็นเนินสูงต่ำสลับกันและเป็นที่ตั้งของชุมชน ย่านการค้า สถานที่ราชการ โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งเศรษฐกิจและการพาณิชย์ที่สำคัญของเทศบาล ประชากรส่วนใหญ่ของเทศบาลประกอบอาชีพด้านการเกษตร ได้แก่ ทำสวนยางพารา สวนผลไม้ ด้านการประมง ปลูกสัตว์และอุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โรงงานผลิตหมวกนिरภัย เป็นต้น